

آواز برابری ۸ مارس: روزی که جهان به صدای زنان گوش سپرد

جهان آرا ممی‌خانی

مسئول کمیته پژوهش
انجمن زنان کارآفرین

در روز جهانی زن، ما به تجلیل از روحی پرتوان و قلبی بزرگ می‌پردازیم که در هر گوشه از جهان، زنان را به نمادهای امید و عشق تبدیل کرده است. این روز، فرصتی است تا به یاد بیاوریم هر زن، داستانی منحصر به فرد دارد؛ داستانی از مقاومت، شجاعت و آرزوهایی که در دلش می‌پروراند. در این روز، ما به صدای زنان گوش می‌دهیم و به قدرتی که در اتحاد و همبستگی نهفته است، احترام می‌گذاریم. زنان، با لطافت و وقار خود، دنیا را رنگین‌تر می‌کنند. آن‌ها در هر نقش و جایگاهی که قرار دارند، از مادران مهربان تا رهبران الهام‌بخش، نور امید را در دل‌ها می‌افروزند. در این روز، به یاد می‌آوریم که هر گام کوچک یک زن، می‌تواند دنیای بزرگ‌تری را بسازد و هر زن، نفع‌ها یک فرد، بلکه یک جامعه است. او نماینده تاریخ، فرهنگ و آرزوهای نسل‌های آینده است.

بیبید در گرمیداشت این روز، به صدای زنان گوش فرا دهیم و اجازه دهیم داستان‌های خود را با افتخار روایت کنند. زیرا هر داستان، گامی به سوی برابری و عدالت اجتماعی است. یکی از این داستان‌های به یادماندنی و تأثیرگذار به ۸ مارس سال ۱۸۵۷ برمی‌گردد، سحرگاه یکروز سرد بهاری که زنان کارگر کارخانه‌های نخی‌سی شهر شیکاگو در اعتراض به شرایط نامناسب و غیرانسانی کار و کاهش ساعات کاری به ۱۰ ساعت در روز، با دستمزدی عادلانه‌تر و حق رأی، خیابان‌های شهر را پر خاطره کردند و با شجاعت تمام در مقابل پلیس آمریکا ایستادند، زخمی شدند و کشته دادند تا نیم‌قرن بعد، اثرات آن در یک روز بهاری دیگر در سال ۱۹۰۸ شکفا شود. در این روز خیابان‌های نیویورک با صدای هزاران زن به لرزه درآمد. زنان کارگر در کارگاه‌های دوخت، صنعت نساجی و سایر مشاغل سخت و کم‌درآمد پا خاستند تا مانند پیشینیان خود شرایط کاری بهتر، کاهش ساعات کاری و حقوق برابر با مردان را فریاد زنند. این حرفه‌ای بود که شعله‌ور شد و تغییرات بزرگی را در پی داشت تا جایی که برای نخستین بار در سال ۱۹۰۹ در ایالات متحده آمریکا، روز ملی برای زنان کارگر اعلام و نیم‌نگاهی به شرایط کاری و حقوق زنان انداخته شد؛ توفانی که پیاپی شده بود، در سال ۱۹۱۰ به کنپهاک دانمارک رسید؛ جایی که کنفرانس بین‌المللی زنان سوسیالیست در حال برگزاری بود و «کلارا زتکین» در سخنرانی کوبنده خود، پیشنهاد یک‌روز جهانی برای زنان را مطرح نمود. این پیشنهاد در سال ۱۹۱۱ به تصویب رسید و اولین روز جهانی زن در ۱۹ مارس ۱۹۱۱ در کشورهای اتریش، دانمارک، آلمان و سوئیس جشن گرفته شد. بیش از یک میلیون زن و مرد در تجمعات و مراسم مختلف شرکت کردند، آنها برای حقوق زنان، حق رأی، آموزش و فرصت‌های شغلی برابر فریاد برآوردند.

در طول جنگ جهانی اول، زنان در کشورهای مختلف، نقش‌های جدید و مهمی در جبهه‌های داخلی و خارجی بر عهده گرفتند. این تغییرات اجتماعی و اقتصادی نشان داد که زنان می‌توانند در هر زمینه‌ای موفق باشند و نیاز هست تا اهمیت بیشتری به حقوق و فرصت‌های برابر داده شود. در سال ۱۹۱۷، زنان روسیه در واکنش به شرایط سخت جنگ و فقر به خیابان‌ها آمدند و برای صلح و حقوق خود اعتراض کردند. این اعتراضات که در ۸ مارس رخ داد، به عنوان نقطه عطفی در تاریخ به یادگار ماند و از آن پس، این تاریخ به عنوان روز جهانی زن تثبیت شد. در دهه‌های بعدی، روز جهانی زن به فرصتی برای ارزیابی پیشرفت‌های حاصل‌شده و برچسب زدن چالش‌های باقی‌مانده تبدیل شد. زنان در سراسر جهان به مبارزه برای حقوق خود ادامه دادند. در دهه ۱۹۷۰، سازمان ملل متحد نیز به این حرکت پیوست و در سال ۱۹۷۷، ۸ مارس را به عنوان روز جهانی زن به رسمیت شناخت. در طول سال‌ها، این روز به یک جنبش جهانی تبدیل شد که هر سال با تم و شعاری خاص برگزار می‌شود تا موضوعات مهمی چون خشونت علیه زنان، تبعیض، نابرابری‌های جنسیتی و دستاوردهای زنان را به میدان بیاورد. در سال ۲۰۲۵، «شتاب‌دهی به اقدامات» به عنوان تم اصلی اعلام شده است. این تم‌ها و شعارها هر چه باشد، احساسی که ایجاد شده است تا بلندی تاریخ باقی خواهد ماند. همانطور که «مایا آنجلو» می‌گوید:

آموخته‌ام که مردم،

حرف‌های شمارا فراموش می‌کنند،

کارهای شمارا فراموش می‌کنند،

ولی احساسی را که در آنها ایجاد کرده‌اید

هیچ‌وقت فراموش نمی‌کنند!

عکس: Getty Images

گزارش
زنان

فراخوانی جسورانه برای همه زنان

همزمان با روز جهانی زنان، سی‌امین سالگرد اعلامیه پکن گرامی داشته می‌شود

فردت تصمیم‌گیری کامل و برابر: در سرتاسر جهان، تصمیماتی که بر زندگی زنان تأثیر می‌گذارد هنوز توسط مردان گرفته می‌شود. این فقط ناعادلانه نیست، بلکه ناکارآمد است. اجرای قوانین و سیاست‌ها، اعمال تدابیر ویژه موقت برای افزایش تعداد زنان در موقعیت‌های تصمیم‌گیری در سیاست، تجارت و نهادهای ضروری است.

صلح و امنیت: بیش از ۶۰۰ میلیون زن در نزدیکی درگیری‌های مسلحانه زندگی می‌کنند و خشونت جنسی مرتبط با درگیری تنها در سال گذشته ۵۰ درصد افزایش یافته است. سازمان‌های زنان اولین پاسخ‌دهندگان به بحران‌ها و قهرمانان صلحند. باین حال آنها پر از کمبود و کم‌ارزش‌اند. برای افزایش مشارکت معنادار زنان در تمام جنبه‌های صلح و امنیت و تأمین مالی سازمان‌های زنان در بحران‌ها و موقعیت‌های درگیری، برنامه‌های ملی با بودجه کامل را اتخاذ کنید.

عدالت اقلیمی: با تسریع بحران آب و هوا و از دست دادن تنوع زیستی، زنان و دختران -به‌ویژه در جوامع روستایی و بومی- بیشترین تأثیرات مخرب آن را متحمل می‌شوند. آنها همچنین در خط مقدم راه‌حل‌ها قرار دارند. اولویت دادن به حقوق زنان و رهبری در اقدام اقلیمی با افزایش سرمایه‌گذاری و دسترسی آنها به مشاغل سبز مانند مراقبت، کشاورزی پایدار و انرژی‌های تجدیدپذیر.

فیلیپین: جابه‌جایی، نابرابری و مقاومت

«رابی هالیپ» یک رهبر بومی، درباره رهبری مردم بومی از جمله زنان و جوانان بومی، در گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر گفته است. هالیپ از مردم بومی در منطقه «کرلیرا» در فیلیپین می‌آید و با یک ابتکار تحت رهبری مردم بومی که در حال توسعه راه‌حل‌های نوآورانه است، کار می‌کند. سال‌ها قبل از شروع بحث‌های جریان اصلی درباره انتقال از سوخت‌های فسیلی به انرژی‌های تجدیدپذیر، سرزمین‌های بومی مدت‌ها محل سدهای برق‌آبی در مقیاس بزرگ بوده‌اند. هالیپ می‌گوید: «این سدها به مناطق شهری نیرو می‌دهند و به رشد صنایع دامن می‌زنند، باین حال جوامع بومی میزبان آنها اغلب بدون دسترسی به برق و بدتر از آن آواره می‌مانند. انتقال به انرژی پاک و تجدیدپذیر برای مبارزه با تغییرات آب و هوایی ضروری است، اما نباید به‌ضرر حقوق مردمان بومی باشد.» هالیپ می‌گوید که وقتی پروژه‌ها بدون شناخت مسائل و حقوق بومی اجرا می‌شوند، بار تأثیرات آن اغلب بر دوش زنان و جوانان است: «هنگامی که مردم بومی آواره می‌شوند و منابع معیشت خود را از دست می‌دهند، مردان اغلب جامعه را ترک می‌کنند تا در جای دیگری به دنبال کار بگردند و زنان را به عهده گرفتن مسئولیت تأمین و حفاظت از سرزمین‌های خود، همچنین حفظ کارکردهای جامعه وادار می‌کنند.»

زنان بومی همچنین با خطرات ایمنی و امنیتی از جمله آزار و اذیت جنسی و خشونت، زمانی که کارگران خارج از جوامع برای کار در پروژه‌های انرژی می‌آیند، مواجهند. در حالی که انتقال انرژی می‌تواند فرصت‌های شغلی ایجاد کند، همچنین می‌تواند شیوه‌های سنتی زندگی و معیشت جوامع بومی را مختل کند و تأثیر منفی بر جوانان بگذارد. او توضیح می‌دهد: «زمانی که خانواده‌ها آواره می‌شوند و معیشت سنتی خود را از دست می‌دهند، جوانان

داده‌ها نشان می‌دهد که کشورهای دارای قوانین خشونت خانگی موارد کمتری از خشونت علیه زنان را مشاهده کرده‌اند.

بیشتر کشورهای جهان در آموزش به برابری رسیده‌اند. با پر کردن شکاف جنسیتی در دسترسی به علم و فناوری و شکل‌دهی آن، گلوگاه‌های باقی‌مانده را برای فرصت‌های برابر پاک می‌کنیم و فناوری ایجاد می‌کنیم که به افراد بیشتری و سیاره زمین خدمت می‌کند. کشورهای بیشتری خدمات مراقبتی را تقویت کرده‌اند و ۳۲ درصد از کشورهای جهان در حال حاضر حقوق بهتر و شرایط کار ایمن را برای کارکنان مراقبتی ترویج می‌کنند. ۱۱۲ کشور دارای برنامه ملی برای مشارکت دادن زنان در فرآیندهای صلح و امنیت هستند که نسبت به ۱۹ کشور در سال ۲۰۱۰ افزایش قابل توجهی داشته است.

▼ **نقش همه در پیشبرد برابری جنسیتی و حقوق زنان**
«در حالی که دولت‌ها مسئولیت اصلی برای انجام تعهدات مندرج در پلتفرم را دارند، همه ما در قفل کردن حقوق، قدرت و فرصت‌های برابر نقش داریم. بگذارید تاریخ، سال ۲۰۲۵ را به عنوان سالی که جهان از دست کشیدن از حقوق زنان خودداری کرد به یاد بیاورد.» بخش زنان سازمان ملل در یکی از گزارش‌هایش درباره اعلامیه پکن، خطاب به دولت‌ها نوشته که برای همه زنان شجاعانه و قاطعانه عمل کنند. از بین بردن شکاف جنسیتی در سطح جهان تا سال ۲۰۳۰ به سرمایه‌گذاری سالانه ۳۶۰ میلیارد دلاری نیاز دارد، اما هزینه انفعال بیشتر است. این بخش سازمان ملل شش اقدامی را که می‌تواند تفاوت واقعی ایجاد کند و رهبری زنان جوان و دختران نوجوان را در مرکز همه تلاش‌ها قرار می‌دهد، برشمرده است:

یک انقلاب دیجیتال: بستن شکاف جنسیتی دیجیتال می‌تواند ۵۰۰ میلیارد دلار در پنج سال آینده صرفه‌جویی کند. فناوری باید نیروی برابری باشد نه طرد. از پیمان جهانی دیجیتال حمایت کنید و سیاست‌هایی را وضع کنید که شکاف جنسیتی دیجیتال را پر کند و دسترسی برابر و رهبری را برای همه زنان و دختران در فناوری تضمین کند.

رهایی از فقر: از هر ۱۰ زن تقریباً یک نفر در فقر شدید زندگی می‌کند. خدمات عمومی و حمایت اجتماعی فرصت‌های اقتصادی و امنیت را برای زنان گسترش می‌دهد، زنان همچنین حداقل دو برابر مردان کارهای مراقبتی بدون مزد انجام می‌دهند. مراقبت ستون فقرات همه جوامع و در عین حال تا حد زیادی کم‌ارزش و بدون دستمزدند. رفع شکاف‌های مراقبتی می‌تواند ۳۰۰ میلیون شغل تا سال ۲۰۳۵ ایجاد کند. برای تقویت حمایت اجتماعی، خدمات عمومی، به‌ویژه خدمات مراقبتی، در بودجه‌های ملی سرمایه‌گذاری انجام دهید تا به زنان فرصت برابر برای شکوفایی و مبارزه با فقر داده شود.

خشونت صفر: از هر سه زن، یک زن در طول زندگی خود خشونت را تجربه می‌کند. اگر چه در سطح جهانی قوانین زیادی در کتاب‌های قانون داریم، اما اغلب آنها ضعیف اجرا می‌شوند و سرمایه‌گذاری در راهبردهای پیشگیری وجود ندارد. قوانین و سیاست‌های ملی را تصویب، اجرا و تأمین مالی کنید که نشان‌دهنده فقدان مجازات در قبال خشونت علیه زنان است و از سازمان‌های محلی زنان حمایت می‌کند.

▼ **مهسا براتی**
خبرنگار اجتماعی
«رابی»، «ایب»، «ایب» و «فلوتورا» ۳۰ سال پیش از فیلیپین، مراکش و آلبانی راهی پکن چین شدند تا در کنفرانسی بسیار بزرگ شرکت کنند؛ کنفرانسی که به پلتفرم اقدام و اعلامیه پکن معروف شد. زنان بسیاری از ۱۸۹ کشور سال ۱۹۹۵ راهی چین شدند تا درباره حقوق زنان در سرتاسر جهان تصمیمات مهمی بگیرند و عنوان این اعلامیه را گذاشتند: «اقدام برای برابری، توسعه و صلح». حالا همزمان با سی‌امین سالگرد اعلامیه پکن، بعضی از زنان از تجربه تلاش‌هایشان برای عملی کردن پلتفرم پکن گفته‌اند.

روز جهانی زن در ۸ مارس، همزمان با سی‌امین سالگرد اعلامیه پکن و پلتفرم در زمانه تشدید بحران‌های جهانی، از بی‌ثباتی اقتصادی و شرایط اضطراری آب‌وهوایی گرفته تا فراسایش دموکراتیک و واکنش منفی علیه برابری جنسیتی گرامی داشته می‌شود. در یک نظرسنجی منحصراً به‌رغم دشواری‌های سازمان ملل پیشرفت‌های خود را در زمینه برابری جنسیتی ارزیابی کردند و بخش قابل توجهی گزارش دادند که واکنش‌ها به برابری جنسیتی مانع اجرای سیاست‌های حیاتی آن‌ها از جمله سیاست‌های مربوط به خشونت مبتنی بر جنسیت می‌شود.

همچنین به مناسبت روز جهانی زن، یونسف، بخش زنان سازمان ملل و سازمان ملل اینترنشنال، در گزارش مشترکی که به مناسبت همین روز آماده شده گفته‌اند به‌رغم دستاوردهای چشمگیر، امروزه میلیون‌ها دختر نوجوان در سراسر جهان هنوز از مدرسه‌ها بازمانده‌اند، برای آینده مجهز نیستند، با کمبودهای خدمات بهداشتی نجات‌دهنده مواجهند و در معرض خطر اقدامات مضر مانند ازدواج کودکان، ختنه زنان، خشونت و آزار قرار دارند. این گزارش به بررسی چگونگی تغییر زندگی دختران نوجوان در ۳۰ سال گذشته از زمان تصویب اعلامیه پکن و پلتفرم اقدام می‌پردازد.

فراخوانی جسورانه

به مناسبت روز جهانی زن (۸ مارس)، بخش زنان سازمان ملل در چند گزارش به این موضوع پرداخته و به هشتگ «برای همه زنان و دختران»، یک فراخوان جمعی برای اقدام در سی‌امین سالگرد اعلامیه پکن منتشر کرده و نوشته که نابرابری جنسیتی بزرگ‌ترین چالش دوران ماست و برابری جنسیتی بزرگ‌ترین فرصت است. این بخش سازمان ملل نوشته که سی‌امین سالگرد پلتفرم اقدام پکن فرصتی غیرقابل از دست دادن برای یادآوری به رهبران و فعالان جهانی است که آینده مشترک ما به برابری جنسیتی و افزایش توانمندسازی همه‌زنان بستگی دارد.

بخش زنان سازمان ملل همچنین در بیانیه‌ای نوشته این روز فراخوانی جسورانه برای اقدام برای همه زنان در سراسر جهان است: در حالی که سی‌امین سال اعلامیه پکن و پلتفرم اقدام را جشن می‌گیریم، جهان عمیقاً نابرابر است. روز جهانی زن فرصتی است برای قیام و درخواست اقدام و اجرای بیانیه پکن و پلتفرم اقدام برای ایجاد جهان برابر و بهتر برای همه.

برای ۸۹ درصد از دولت‌ها، پایان دادن به خشونت علیه زنان اولویت اصلی امروز است و ۱۹۳ کشور تدابیر قانونی علیه آن دارند.